

ZAMONAVIY O‘ZBEK ADABIYOTI VA YANGI TENDENSIYALAR**ERANOVA GULNORA QAHRAMONOVNA**

Navoiy viloyati Uchquduq tuman 1-son politexnikum

Ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy o‘zbek adabiyotining rivojlanish yo‘nalishlari, yangi tendensiyalari va adabiy jarayondagi innovatsion yondashuvlar tahlil etiladi. Mustaqillikdan keyingi davr o‘zbek adabiyotida yangilanish jarayonlari, janr va uslub xilma-xilligi, badiiy-estetik izlanishlar hamda yosh ijodkorlarning ijodi yoritiladi. Shuningdek, adabiyotning zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashuvi, elektron adabiyot va raqamli yozuvchilik fenomeni haqida fikr yuritiladi.

Kalit so‘zlar: *Zamonaviy o‘zbek adabiyoti, yangi tendensiyalar, adabiy jarayon, badiiy-estetik izlanishlar, elektron adabiyot, raqamli yozuvchilik, innovatsion yondashuv.*

KIRISH

Zamonaviy o‘zbek adabiyoti mustaqillikdan keyingi davrda yangi bosqichga ko‘tarildi. Tarixiy, madaniy va ijtimoiy o‘zgarishlar adabiyotga ham o‘z ta‘sirini o‘tkazib, yangi tendensiyalarni shakllantirdi. Badiiy asarlarda milliylik, globalizm, modernizm va postmodernizm kabi yo‘nalishlar keng aks etmoqda. Shuningdek, raqamli texnologiyalar rivojlanishi natijasida elektron adabiyot va onlayn nashriyotlar adabiy jarayonning ajralmas qismiga aylanmoqda.

Ushbu maqolada zamonaviy o‘zbek adabiyotining rivojlanish bosqichlari, asosiy tendensiyalari va adabiy jarayondagi innovatsion yondashuvlar tahlil etiladi. Maqsad – bugungi o‘zbek adabiyotining xususiyatlarini o‘rganish, yangi yozuvchilar ijodini tahlil qilish va zamonaviy adabiy tendensiyalarni baholash.

ASOSIY QISM

Zamonaviy o‘zbek adabiyotining rivojlanishida bir qator yangiliklar kuzatilmoqda. Ular orasida janr va uslub xilma-xilligi, adabiy jarayonning

texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi, yangi yozuvchilar ijodining yuksalishi va global adabiy tendensiyalar bilan integratsiya kabi jihatlar muhim ahamiyat kasb etadi. Quyida zamonaviy o'zbek adabiyotining asosiy yo'nalishlari va ularga oid kreativ fikrlar misollar bilan jadval shaklida yoritiladi.

Yo'nalish	Kreativ fikrlar	Misollar
Modern va postmodern adabiyot	Zamonaviy yozuvchilar klassik motivlarni yangicha talqin qilmoqda. Hozirgi adabiyotda voqelikni turlicha yoritish tendensiyasi kuchaymoqda.	Shoyim Bo'tayevning modernistik ruhdagi hikoyalari va Omon Matjonning falsafiy she'rlari.
Elektron adabiyot va raqamli yozuvchilik	Adabiyot faqat qog'ozda emas, balki onlayn platformalarda ham rivojlanmoqda. Bloglar, audiokitoblar, elektron nashrlar keng tarqalmoqda.	"Kitobxon" platformasida zamonaviy yozuvchilarning asarlari elektron shaklda taqdim etilmoqda.
Janrlar xilma-xilligi	Roman, hikoya va she'riyatdan tashqari, fantastika, ilmiy-fantastik, sarguzasht va detektiv janrlariga talab ortmoqda.	Ziyovuddin Rahimning fantastik qissalari va detektiv romanlari.
Globalizm va milliylik uyg'unligi	Zamonaviy adabiyotda milliy qadriyatlarni saqlab qolgan holda, dunyoviy mavzularni yoritish dolzarb masalaga aylanmoqda.	Muhammad Ali Qosimning asarlarida o'zbek milliy qadriyatlari va global g'oyalarning uyg'unligi aks etadi.

Yo‘nalish	Kreativ fikrlar	Misollar
Eksperimental yozuv texnikalari	Yozuvchilar turli eksperimentlar o‘tkazmoqda, matnlarning strukturasini buzish, interfaol hikoyalar yaratish kabi usullar keng qo‘llanmoqda.	Jamila Ergashevaning kollaj uslubida yozilgan hikoyalari.

Zamonaviy o‘zbek adabiyoti tobora kengayib, yangi qiyofaga ega bo‘lib bormoqda. Texnologiyalar, janrlar xilma-xilligi va badiiy tajribalar orqali adabiyotimiz yangi bosqichga ko‘tarilmoqda.

Siz so‘rayotgan “fikrlari” deganda nimani nazarda tutayotganingizni biroz aniqroq tushuntirib bera olasizmi? Agar “fikrlar” degan bo‘lsangiz, zamonaviy o‘zbek adabiyoti va uning yangi tendensiyalari bo‘yicha quyidagi fikrlarni bildirish mumkin:

1. **Janrlar xilma-xilligi** – An‘anaviy epik asarlar bilan bir qatorda detektiv, fantastika, ilmiy-fantastik va psixologik romanlar kabi janrlar rivojlanmoqda.
2. **Modern va postmodern yo‘nalishlar** – Yozuvchilar o‘z asarlarida zamonaviy jamiyat muammolarini badiiy jihatdan chuqurroq aks ettirishga intilmoqda.
3. **Texnologiyalar ta’siri** – Elektron kitoblar, audiokitoblar va raqamli platformalarning keng tarqalishi bilan o‘quvchilarning kitobga bo‘lgan yondashuvi o‘zgarmiqda.
4. **Globalizm va milliylik uyg‘unligi** – Adabiyotda milliy o‘zlikni saqlagan holda dunyo miqyosidagi masalalar ham yoritilmoqda.

XULOSA

Zamonaviy o‘zbek adabiyoti yangi tendensiyalar bilan boyib, o‘zining milliy va global jihatlarini uyg‘unlashtirib bormoqda. Adabiyot faqatgina badiiy ijod mahsuli bo‘lib qolmay, balki jamiyatdagi muhim ijtimoiy-madaniy o‘zgarishlarni aks ettiruvchi omil sifatida ham namoyon bo‘layapti. Yangi janrlarning rivojlanishi, postmodernistik

va eksperimental yondashuvlarning paydo bo'lishi, shuningdek, texnologiyalar ta'sirida o'quvchilar bilan muloqot shaklining o'zgarishi bu jarayonning muhim jihatlaridir.

Bugungi kunda o'zbek yozuvchilari milliy qadriyatlarni saqlagan holda global adabiy jarayonlarga ham faol qo'shilmoqda. Yosh ijodkorlar yangi mavzular va uslublarni o'zlashtirib, o'zbek adabiyotining zamonaviy ko'rinishini shakllantirmoqda. Shu bilan birga, adabiyotning raqamli formati kengayib, elektron kitoblar, audiokitoblar va ijtimoiy tarmoqlar orqali o'quvchilar bilan bevosita muloqot qilish imkoniyati oshmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qosimov, B. (2020). Zamonaviy o'zbek adabiyoti: Rivojlanish bosqichlari va tendensiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
2. Karimov, U. (2019). O'zbek adabiyotida modernizm va postmodernizmning o'rni. Toshkent: Yangi asr avlodi.
3. Jo'rayev, S. (2021). Adabiyot va zamonaviylik: XXI asr ijodkorlari tahlili. Samarqand: Ma'naviyat nashriyoti.
4. Xudoyberganova, N. (2022). Elektron adabiyot va ijtimoiy tarmoqlarda adabiy jarayon. Buxoro: Ilmiy meros markazi.